

Egy életmű megközelítése

Bak Imre: Aktuális időtlen – egy életmű rétegei / 1967–2015

SINKÓ ISTVÁN

A Paksi Képtár kiadványa, 2016, 236 oldal

A fenti címen rendezett *Bak Imre* műveiből reprezentatív válogatást 2016 márciusa és júniusa között a Paksi Képtár. A kiállítás kurátora *Fehér Dávid* volt, aki az egyik tanulmány szerzője is a kiállítás kapcsán megjelentetett reprezentatív albumban. Katalógus, egyben imponáló könyv is ez a kiadvány, mely része a Paksi Képtár 2007 óta jegyzett sorozatának.

Bak Imre életműve oly mértékig feldolgozottnak tűnik – csak a könyv bibliográfiájának válogatásából legalább 70 cikk, katalógus, könyv jegyezhető fel –, hogy bizony nehéz új aspektusokat találni a művész alkotóterének jobb megismeréséhez. A kötetben publikáló mindhárom szerzőnek mégis sikerült egy-egy új szegmenst, részletet, elemet felfedezni Bak Imre festészetének értékelésekor.

Fehér Dávid Analógiák... Jelentés/rétegek Bak Imre művészetében című írása egy a paksi kiállításon is főműként szereplő darab, a *Folyamatobjekt* (Essen-Fachwerk) rekonstrukciója kapcsán értékeli a jel-jelentésszimbolikát az életműben. A korai konceptualista munkák egymás mellé helyezésével, analizálásával jut el a végkövetkeztetésig, „a nyugati jelenségeket lokális kontextusban továbbgondoló művei a kulturális transzfer felől is leírhatóak.” A másik következtetése – ugyancsak az életmű korai szakaszára vonatkoztatva –, hogy „Bak szemantizálja a geometrikus absztrakciót, és geometrizálja a szemiotikát, mely eljárás végeredménye egy „megszüntetve megőrzött”, jelentésteli geometria lesz”.

Szervesen kapcsolódik Fehérnek a korai művekkel kapcsolatos megállapításaihoz *Arturo Schwarz* izgalmas írása, a *Bak Imre: az absztrakton túl, a transzcendencia felé* című. Schwarz görcső alá veszi a spirituális jegyeket a Bak által is felvetett „átszellemesítés” során létrejövő képeken. „Amikor teljesen elmerül az alkotási folyamatban, s egyfajta transzállapotba kerül, Bak Imre tud hinni a (...) költők és gondolkodók által festett utópisztikus jövőben (...) – írja Schwarz. Miközben

elemzi a konzekvensen következetlen stílusváltásokat az életműben, végül megállapítja: „Bak Imre művei »pengeélesek«, a spirituális térben mozognak, s a »lélek fénye« világítja meg őket.”

A harmadik tanulmányt *Hajdu István* jegyzi, aki számos beszélgetést folytatott Bak Imrével, több könyvet és tanulmányt is írt az alkotóról, az egyik legszakavatottabb Bak-interpretátor. *Imago relationes – gondolatmeander Bak Imrének* című írása nem csupán tisztelgés az életmű előtt, de bepillantást ad egy közös gondolkodási folyamatba. Fontos állítással indítja tanulmányát: „Bak Imre művészetében a képek tárgyát, tartalmát egy időben és térben kizserkeszthető viszonylatrendszer szabja meg”. A 20. századi modernizmus egyik alapeszméje, a kép létének bizonyítása és ugyanakkor a hagyományos képfelfogás

kritikája egyesül ebben az idézetben. Bak Imre – tartja Hajdu – relációkban gondolkodik, ezek vezetik alkotói eszméit. Zárógondolatainak egyike már a legújabb életműszakaszra utal: „Hatalmas vásznainak motívumai, a plasztikusnak tetsző formák színes vagy szó szerint a színek terében lebegve (...) szinte méltósággal fordulnak át a sűrű térbe”.

A kétnyelvű (angol és magyar) kötet a kitűnő tanulmányokon túl nagy számú, minőségi képanyaggal örvendeztet meg az olvasót, tipográfiai, könyvészeti igényessége Eln Ferenc grafikus dicséri.

